

بیماریهای باکتریائی و قارچی ناشی از بذر و خاک آلوده در مزارع سیبزمینی استان فارس

بهرام منصوری^۱، مجید پاک‌نیت^۲، فخرالسادات خسروفر^۳
 و ۲ و ۳- بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی فارس

در مزارع سیبزمینی استان فارس انواع بیماریهای سیبزمینی که منشاء بذر و خاک دارند مشاهده می‌گردد. طی بررسی در سال زراعی ۱۳۷۹، بطور تصادفی ۱۸۰ نمونه گیاهی و خاک اطراف ریشه از مناطق عمده سیبزمینی‌کاری استان جمع‌آوری و ضمن یادداشت‌برداری از علائم در آزمایشگاه نسبت به تشخیص عوامل بیماریزا اقدام گردید. بیماریهای ویروسی در این بررسی مورد نظر قرار نگرفتند.

هر چند در مزارع استان دو بیماری بذرزاد پوسیدگی قهوه‌ای مربوط به حمله باکتری *Ralstonia solanacearum* و پوسیدگی حلقوی توسط *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* به چشم می‌خورند، بسیار اتفاقی بوده و در نمونه‌برداریها مورد نظر قرار نگرفت.

بطور یکنواخت بیماری نقطه سیاه توسط قارچ *Colletotrichum coccodes* از ۵/۳٪، بیماری ساق سیاه و پوسیدگی ساقه توسط گونه‌های مختلف باکتری *Erwinia* از ۷/۳٪، پژمردگی فوزاریومی توسط گونه‌های قارچی *Fusarium spp.* از ۲/۶٪ و شانکر ریزوکتونیائی *Rhizoctonia solani* از ۱/۶٪ نمونه‌ها جدا شد. در مزارع سیبزمینی استان فارس پژمردگی ورتیسلیومی (مرگ زودرس) از بیماریهای غالب با شدت و ضعف مختلف قابل مشاهده است. قارچ *Verticillium spp.* به تنهایی از ۱۸/۳ بوته‌ها جدا شد. از بوته‌هایی که علائم شدیدتری را از خود نشان می‌دادند علاوه بر قارچ ورتیسلیوم قارچهای دیگر خاکزاد نیز جدا می‌شدند که عبارتند از:

Fus.+Erw. ۳٪، *Verti+Coll.* از ۱۴/۶٪ بوته‌ها؛ *Vert.+Erw.* ۱۶/۷٪، *Ver.+Fus.* ۱۲/۳٪،
Vert.+Rhiz ۱۰٪، *Vert.+ Coll.+Erw.* ۲/۶٪، *Ver.+Fus.+ Erw.* ۳/۳٪،
Vert.+Rhiz+Fus.+Erw. ۱/۶٪ و *Vert.+Coll.+Fus.+Erw.* ۱٪.

از تعدادی نمونه خاک دو نماتد پارازیت داخلی *Meloidogyne* و *Pratylenchus neglectus* به میزان ۱ تا ۱۰ نماتد در ۱۰۰ گرم خاک بدست آمد. درصد آلودگی خاک به این دو نماتد به ترتیب ۰/۶ و ۱۱/۶ درصد برآورد گردید. در این بررسی مشخص گردید که پراکندگی نماتدهای مذکور در مناطق تحت بررسی پایین بوده و با جمعیت‌های بدست آمده دارای خسارت اقتصادی نمی‌باشند.